

ساختار اجتماعی و سیاسی ایران در قرن بیستم

۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۳ ساعت ۱۴:۵۵

شاه به واسطه قدرت و موقعیت خویش در رأس هرم و تمامی مجموعه‌های دیگر قرار می‌گیرد. سه گروه دیگر که بعد از طبقه حاکمان قرار دارند عبارتند از تجار و صاحبان صنایع، مالکان زمین‌ها و نخبگان تحصیل کرده.

ساختار اجتماعی ایران در قرن بیستم گرچه به مانند قرن‌های پیش از آن ساختاری شاهنشاهی با برتری شاه بود؛ اما تغییراتی نسبت به آن نیز داشت. این تغییرات شامل پیدایش طبقات جدیدی است که در قرون قبل از آن وجود نداشت و تحت تاثیر تحولات اجتماعی جدید به وجود آمده بود. هر چند برخی از طبقات نیز به همان شکل سابق و جایگاه اجتماعی مشابه با آن، در این قرن نیز وجود داشتند:

«شاه به واسطه قدرت و موقعیت خویش در رأس هرم و تمامی مجموعه‌های دیگر قرار می‌گیرد. سه گروه دیگر که برخی از آنها، جدیدتر از دیگرانند بعد از طبقه حاکمان قرار دارند. این سه گروه عبارتند از تجار و صاحبان صنایع، مالکان زمین‌ها و نخبگان تحصیل کرده. دهقانان افراد قبایل و ایلات و کارگران که اکثر جمعیت را در نظام سنتی کشور به خود اختصاص می‌دهد، در پایین هرم قرار می‌گیرند. شمار کشاورزان و عشایر بسیار بیشتر از کارگران بود، زیرا کشاورزی فعالیت برتر و اصلی بود؛ اگر چه به دلایل مختلف و چندگانه‌ای نظیر زندگی دشوار فقر و تنگ دستی قحطی فشار اربابان نداشتن زمین و... بسیاری از دهقانان به سوی مشاغل کارگری روی می‌آوردند. طبقه کارگران نیز زیر گروه‌های مختلفی داشت که بیشترین آن‌ها کارگران ساده و غیر ماهر بودند. این گروه‌های کارگری اگرچه دارای زندگی مرفه نبودند؛ اما زندگی آن‌ها به ویژه در دورانی که کشور دچار فقر، تنگ دستی و قحطی بود، نسبت به زندگی کشاورزی بهتر بود.»

حمیدرضا ملک‌محمدی، از توسعه لرزان تا سقوط شتابان: توسعه اقتصادی، نظامی و بی‌ثباتی سیاسی رژیم پهلوی دوم (۱۳۴۷-۱۳۵۷) تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۱، صص ۲۱۸-۲۱۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49623/ساختار-اجتماعی-سیاسی-ایران-در-قرن-بیستم>